

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

Πολυτεχνείου 6, 10433 Αθήνα

τηλ.: 210-5243434, fax: 210-5228231

e-mail: p-e-f@otenet.gr

<http://www.p-e-f.gr>

Οι απόψεις της ΠΕΦ για τα θέματα εξετάσεων στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών
Θεωρητικής Κατεύθυνσης
στις Απολυτήριες Εξετάσεις της Γ΄ τάξης Ημερησίου Γενικού Λυκείου
28 Μαΐου 2012

Τα θέματα των Αρχαίων Ελληνικών είναι, το μεν διδαγμένο κείμενο η πέμπτη και η έκτη ενότητα στο σχολικό βιβλίο από τα *Ηθικά Νικομάχεια* του Αριστοτέλη, το δε αδίδακτο από τις *Ιστορίες* του Θουκυδίδη, βιβλίο έβδομο, κεφάλαιο 61 (Δημηγορία του Νικία).

Τα θέματα είναι σαφώς διατυπωμένα και ανταποκρίνονται, σε μεγάλο βαθμό, στις γνώσεις που έχουν αποκτήσει οι μαθητές.

Διδαγμένο κείμενο

Το κείμενο αναφέρεται στην πραγμάτωση της ηθικής αρετής και στον τρόπο με τον οποίο αυτή καθιστά τον άνθρωπο ικανό να εκτελέσει το προορισμένο γι' αυτόν έργο.

Ερωτήσεις

B1. Ζητείται ο συσχετισμός ηθικής αρετής και ηδονής-λύπης, όπως εξηγείται από τον Αριστοτέλη στο συγκεκριμένο απόσπασμα του κειμένου.

B2. Ζητείται ο ορισμός και η συσχέτιση τριών αριστοτελικών εννοιών.

Και οι δύο ερωτήσεις είναι ερωτήσεις κατανόησης του νοήματος του κειμένου, με εύκολη απάντηση που ενισχύεται από τα σχόλια του σχολικού βιβλίου.

B3. Η ερώτηση αποτελεί αναπαραγωγή σχετικής παραγράφου στην Εισαγωγή του σχολικού βιβλίου (σελίδα 141). Απαιτεί απλώς απομνημονευτική ικανότητα και όχι κριτική επεξεργασία των πληροφοριών εκ μέρους των μαθητών.

B4. Η ερώτηση δεν παρουσιάζει ειδική δυσκολία στα περισσότερα ζητούμενά της. Μια ενδεικτική απάντηση θα μπορούσε να είναι:

σχεδόν = ☐ ξέων

αχάριστος=χαίρων

ασήμαντος= σημείων

ενδεής=δε☐

πρόφαση=φησίν

διαμονή=με☐ ναι

☐ ρτις☐ ρετή

τελεσίδικος=☐ ποτελε☐
δημαγωγός=☐ χθαι
καταδρομικό=δραμε☐ .v

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Ενδεικτική μετάφραση στα νέα ελληνικά:

Στρατιώτες, και των Αθηναίων και των άλλων συμμάχων, ο αγώνας ο μελλοντικός θα είναι εξίσου κοινός για όλους, και για τη σωτηρία (την προσωπική) και για την πατρίδα του καθενός, όχι λιγότερο απ' ☐ , τι για τους αντιπάλους. Διότι, αν νικήσουμε τώρα με τα πλοία, θα έχει κάποιος τη δυνατότητα να ξαναδεί την πόλη του, όπου και αν βρίσκεται αυτή. Δεν πρέπει να χάνετε το θάρρος σας, ούτε να παθαίνετε αυτό ακριβώς που παθαίνουν οι εντελώς άπειροι άνθρωποι, οι οποίοι, αν αποτύχουν στις πρώτες μάχες, έπειτα για πάντα φοβούνται πως θα παθαίνουν τις ίδιες συμφορές. Αλλά και όσοι από τους Αθηναίους είστε παρόντες, έχοντας ήδη την εμπειρία πολλών πολέμων, και όσοι από τους συμμάχους, που πάντα εκστρατεύετε μαζί μας, θυμηθείτε τα απροσδόκητα που συμβαίνουν στους πολέμους.

Γ2. Οι απαντήσεις που ζητούνται, επισημαίνουμε, είναι δυσκολίας παρόμοιας με τις αντίστοιχες στις προαγωγικές εξετάσεις του Γυμνασίου:

☐ γ☐ νας
να☐
α☐ σπερ
προτέροις
σφαλε☐ σι
κράτει
☐ φορ☐ ν
πείσεται
σχοίην
☐ μνήσθησαν

Γ3α. Απαιτείται απλή γνώση των βασικών συντακτικών δομών:

στρατι☐ τ~~α~~ επιθετικός προσδιορισμός στο ☐ νδρες
τ☐=δοτική προσωπική από το απρόσωπο ρήμα ☐ στι
☐ θυμε☐ τ~~α~~λικό απαρέμφατο, υποκείμενο του απροσώπου ρήματος ο☐ χρή
τ☐ ☐ νθρ☐ π~~α~~ντική διαιρετική από το επίθετο υπερθετικού βαθμού ☐ πειρότατοι
τα☐ ξυμφορα☐ ~~τ~~δοτική αντικειμενική από το επίθετο ☐ μοίαν
τ☐ παρ~~α~~λόγων= αντικείμενο του ρήματος μνήσθητε

Γ3β. Η περίοδος μπορεί να μετατραπεί ως εξής:

A. ☐ Νικίας ε☐ πεν☐ τ~~ε~~ κρατήσαιεν ή κρατήσειαν τα☐ ξαυσίν, ε☐ η☐ τήν
☐ πάρχουσάπου ο☐ κείαπόλιν ☐ πιδε☐ ν

B. ☐ Νικίας ε☐ πεν☐ κρατήσαιεν ή κρατήσειαν τα☐ ξαυσίν, ε☐ νατ☐ τήν
☐ πάρχουσάπου ο☐ κείαπόλιν ☐ πιδε☐ ν

Στην περίπτωση αυτή υπάρχει συντακτική αμφισημία, την οποία οφείλουν να προσέξουν οι βαθμολογητές, επειδή, σύμφωνα με το σχολικό συντακτικό (σ. 167), μπορεί να θεωρηθεί ότι το περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης φανερώνει γνώμη του υποκειμένου, οπότε στον πλάγιο λόγο διατηρείται η υποτακτική της υποθετικής πρότασης.

Η ΠΕΦ θεωρεί ότι η επί σειρά ετών στερεότυπη διατύπωση των θεμάτων στα αρχαία ελληνικά πρέπει να αναθεωρηθεί, προκειμένου να υπάρξει ανανέωση και διαβάθμιση δυσκολίας των ερωτήσεων. Καλό θα ήταν να εξεταστεί και η άποψη ότι δεν είναι αναγκαία η μετάφραση του διδαγμένου κειμένου, που αναπαράγει ακριβώς όσα έχουν λεχθεί στην τάξη. Καθίστανται, επομένως, επιτακτικά: η ανανέωση, η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός των θεμάτων, σε μια συνολική αντιμετώπιση όχι μόνο της αξιολόγησης, αλλά και της διδακτέας ύλης του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών στο Γενικό Λύκειο.

Από την Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων